

**Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 (HE 99/2025 vp)**

Ikääntyneillä on perusoikeus tarpeidensa mukaiseen ja turvalliseen asumiseen. Hyvinvointialueiden tulee järjestää riittävästi ympärivuorokautisia hoivapaikkoja vanhusväestön tarpeisiin ja valtion on turvattava palveluiden yhdenvertainen saatavuus eri alueilla sekä niihin tarvittavat resurssit.

Ympärivuorokautisen hoidon kapasiteetti arvioidaan vuodelle 2026 arveluttavasti samantasoiseksi kuin tänä vuonna (55 000), vaikka tiedossa on ympärivuorokautisen hoidon kasvava tarve. Alibudjetointi ei ole oikein näin suuresti apua tarvitsevien ihmisten kohdalla.

Ikääntyvien kansalaisten heikentynyt luottamus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuteen vaatisi korjautuakseen reilumpaa aikataulua rakenteellisten uudistusten toteuttamiselle. Lakisääteisten velvoitteiden muutokset (-75 miljoonaa euroa) aiheuttavat huolta, kuten myös palveluverkoston hajaantuminen ja pitkät matkat.

Hyvinvointialueiden ja palveluiden tuottajien vuokratyövoiman käyttö aiheuttaa kasvavia kuluja. Ostopalveluiden lainsäädäntöä tulee korjata näiden kulujen hillitsemiseksi. Omalääkäri- ja hoitajamallilla voitaisiin parantaa hoidon laatua, jatkuvuutta ja saatavuutta, mutta nekin edellyttävät työsuhteiden vakautta ja riittävän resursoinnin.

Omaishoitajien palkkiotason nostaminen on erityisesti työelämässä oleville hoitajille olennainen, myös heidän tulevaa eläkekertymäänsä ajatellen. Ikääntyneille omaishoitajille on lisäksi olennaista mahdollistaa lepo, minkä vuoksi panostukset perhehoitoon ovat tarpeellisia jatkossakin. Omaishoitajan työtä tekee yhä suuri joukko suomalaisia ilman yhteiskunnan taloudellista tukea ja omaishoitajien kriteeristöä tuleekin siksi yhtenäistää koko maassa.

**Aiemmin päätetyistä säästöistä**

Jo aiemmin hallituskaudella toteutuneet leikkaukset sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdentuvat rankasti sairastaviin ja pienituloisiin eläkeläisiin. Terveyspalveluiden asiakasmaksujen korotukset kohdentuvat muuta väestöä enemmän eläkeläisiin. Sairasvakuutuskorvauksen alkuomavastuun korotus on heikentänyt pienituloisten sairastavien eläkeläisten tilannetta.

Eläkeläisten mediaanikuukausieläke oli vuoden 2024 lopulla 1848 euroa (keskieläke 2100 euroa) kuukaudessa, joka kolmannen eläkeläisen bruttoeläketulo jäi alle 1500 euroon kuukaudessa ([www.etk.fi/ajankohtaista](http://www.etk.fi/ajankohtaista), 27.3.2025). Ikääntyneiden mahdollisuudet vaikuttaa tuloihinsa ja asumisjärjestelyihinsä ovat työikäisiä rajallisemmat.

**Indeksisidonnaiset säästökokonaisuudet** sisältävät indeksikorotusten jäädytyksiä sekä niiden toteutumista osittaisina. Kansaneläkeindeksiin tai kuluttajahintaindeksiin sidottuihin etuuksiin (pl. toimeentulotuki, eläkkeet, rintamalisät, vammaisetuudet, lääkkeiden vuosiomavastuu, elatustuki) ei tehdä indeksikorotuksia vuosina 2024–2027. Näistä useat kustannustason korotukset ja tulojen heikennykset kohdentuvat samoille ihmisille, lisäten yhdessä korotettujen sote-asiakasmaksujen kanssa ennestään eläkeläisköyhyyttä ja pienituloisten henkilöiden velkaantumista.

**Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusten leikkauksilla** on kielteisiä vaikutuksia suomalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Eläkeläisjärjestöt tekevät vaikuttavaa ennaltaehkäisevää työtä, jolla edistetään ikääntyneiden suomalaisten terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä. Työ tapahtuu pääosin kustannustehokkaasti järjestöjen vapaaehtoisten kautta, luoden laajaa osallisuutta ja hyvinvointia. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen STEA-rahoituksesta jo aiemmin päätetyt yhteensä 140 miljoonan euron leikkaukset rapauttavat järjestöjen toimintakykyä ja vaikeuttavat vapaaehtoistyön koordinoitua ja kehittämistä.

Suomen 1,6 miljoonaa eläkeläistä osallistuvat vahvasti yhteiskuntamme ylläpitoon esimerkiksi talouden, vapaaehtoistyön ja hoivatyön osalta. Eläkeläiset ovat hyvin moninainen joukko eri-ikäisiä, monenlaisella osaamisella ja taidoilla varustettuja ihmisiä. Ikääntyminen vaikuttaa monilta osin kansalaisten asumiseen, terveyteen ja liikkumiseen liittyviin tarpeisiin.

*Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry* kantaa huolta edellä mainituista Suomen valtion talousarvion vaikutuksista ikääntyneiden suomalaisten arkeen ja tulevaisuuteen.

#### **Lisätietoja:**

vaikuttamistyön asiantuntija *Katja Långvik*, Svenska pensionärsförbundet rf, [katja.langvik@spfpension.fi](mailto:katja.langvik@spfpension.fi), 044 741 9161

*Eläkeliitto ry, Eläkeläiset ry, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, Kansallinen senioriliitto ry, KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry ja Svenska pensionärsförbundet rf muodostavat yhdessä merkittävän vaikuttamiskanavan. EETU-järjestöillä on ympäri Suomea yli 1 200 paikallisyhdistystä, 70 alueyhdistystä ja 250 000 henkilöjäsentä. Svenska pensionärsförbundet rf on EETUn puheenjohtajajärjestö vuonna 2025.*